

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 248/2021-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Ličákom, Záhradná 19/468, Kapušany pri Prešove, proti postupu Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 81/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 255/2010 a Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 81/2019 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sa sťažovateľ ako žalobca v konaní pred okresným súdom vedenom pod sp. zn. 8 C 255/2010 domáha proti obchodnej spoločnosti Slovnaft, a. s., Vlčie hrdlo 1, Bratislava, IČO 31 322 832 (ďalej len „žalovaný“), vydania bezdôvodného obohatenia z titulu užívania časti pozemkov, ktorých je výlučným vlastníkom. Žaloba bola podaná na okresnom súde 29. decembra 2010 a do času podania ústavnej sťažnosti nie je vo veci právoplatne rozhodnuté, v dôsledku čoho tak napadnuté konanie trvá už 11 rokov. Sťažovateľ „*má za to, že samo o sebe 11 ročné trvanie konania je celkom jednoznačne neprimerané a neospravedlňiteľné.*“, pričom akcentuje skutočnosť, že takáto dĺžka konania vyhovuje žalovanému, ktorý sa v dôsledku takto dlho trvajúceho súdneho sporu vyhol piatim žalobám, ktoré

by na neho sťažovateľ podal v prípade, ak by sa nedohodli na odpredaji pozemkov. Dôsledkom 11 rokov trvajúceho konania je stav, keď žalovaný bezodplatne užíva pozemky patriace sťažovateľovi.

3. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo [redacted]... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov a Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/255/2010 porušené bolo.

Okresnému súdu Prešov a Krajskému súdu v Prešove sa v konaní pod sp. zn. 8C/255/2010 ukladá vo veci konať.

[redacted]... priznáva finančné zadošťačenie v sume 100.000 € (slovom stotisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Prešov a Krajský súd v Prešove povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

[redacted]... priznáva úhradu trov konania v sume 384,08 €, ktoré je Okresný súd Prešov a Krajský súd v Prešove povinný zaplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Petra Ličáka...“

4. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 248/2021-16 z 11. mája 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa postupu krajského súdu v napadnutom konaní na ďalšie konanie a v časti týkajúcej sa postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 255/2010 sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť odmietol z dôvodu, že v konaní okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 255/2010-394 z 13. decembra 2018 rozhodol tak, že žalovaného zaviazal k zaplateniu sumy 12 632,12 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 29. decembra 2010 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Sťažovateľovi ako žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie krajského súdu:

5. Krajský súd vo svojom vyjadrení z 10. júna 2021 poukázal v prvom rade na to, že sťažovateľovi už v čase podania ústavnej sťažnosti 16. februára 2021 bolo zrejmé, že v napadnutom konaní bude 17. februára 2021 vyhlásený rozsudok. Sťažovateľ mal podľa krajského súdu teda vedomosť o vyhlásení meritórneho rozhodnutia v odvolacom konaní už v čase podania ústavnej sťažnosti a doplnenie podanej ústavnej sťažnosti bolo sťažovateľom realizované podaním doručeným ústavnému súdu 6. apríla 2021, keď v tom čase už krajský súd vo veci rozhodol a spis vrátil okresnému súdu ako súdu prvoinštančnému. Podľa krajského súdu *„sťažnosť zo 16.2.2021 podľa čl. 127 ústavy a jej doplnenie zo 6.4.2021 boli podané v čase, keď v dôsledku uvedených procesných úkonov odvolacieho súdu už k namietanému porušovaniu v sťažnosti označených práv postupom odvolacieho súdu nemohlo dochádzať.“* V druhom rade krajský súd poukázal na právnu náročnosť právnej veci sťažovateľa, ktorá je jedným z troch kritérií posudzovania veci pri posudzovaní porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy. Vzhľadom na uvedené krajský súd navrhol, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti týkajúcej sa krajského súdu nevyhovel.

II.2. Replika sťažovateľa:

6. Sťažovateľ vo vyjadrení z 24. júna 2021 nesúhlasil s názorom krajského súdu o tom, že v čase podania ústavnej sťažnosti už mal vedomosť o úkone krajského súdu smerujúcom k vyhláseniu rozhodnutia, keďže sa o tomto úkone dozvedel náhodou. Zotrval na svojom vyjadrení, že ústavnú sťažnosť podal v čase, keď vo veci nebolo právoplatne rozhodnuté, a s týmto názorom sa stotožnil aj ústavný súd, inak by ústavnú sťažnosť neprijal na ďalšie konanie. Taktiež zotrval na svojich vyjadreniach o tom, že konanie v právnej veci sťažovateľa trvalo 11 rokov a prípadná vedomosť sťažovateľa o verejnom vyhlásení rozsudku nemá nič spoločné s tým, že ústavnú sťažnosť podal včas, za splnenia všetkých zákonných podmienok a že dĺžka konania bola 11 rokov. Je potrebné si uvedomiť, že priznanie finančného zadost'učinenia určite plní aj funkciu sankčnú proti nekonajúcim súdom. Podľa sťažovateľa je potrebné vo veci konajúce súdy potrestať „za psychickú a zdravotnú ujmu“, ktorú utrpel počas 11 rokov trvajúceho konania. Napokon sťažovateľ polemizoval s právnym názorom krajského súdu o zložitosti jeho právnej veci, keďže táto nie je ani z pohľadu právneho a ani skutkového zložitá a krajský súd sa k väčšine odvolacích námietok nevyjadril.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.1. Ústavnoprávne východiská všeobecne:

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

10. Súčasťou stabilnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je názor, v zmysle ktorého sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej

moci (v tomto prípade všeobecnými súdmi) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nemôže dochádzať k porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd sťažnosť odmietne, vychádzajúc pri tom z účelu týchto práv, ktorých spoločným menovateľom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Inými slovami, ústavný súd poskytuje ochranu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva ešte trvalo alebo k jeho porušeniu dochádza (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, I. ÚS 22/01, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Miroslav Mazurek v. Slovenská republika z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

III.2. Posúdenie veci:

11. Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť, namietajúc prietahy v postupe krajského súdu v napadnutom konaní, deň pred vyhlásením rozhodnutia odvolacieho súdu. Krajský súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 2 Co 81/2019-550 zo 17. februára 2021, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 8 C 255/2010-394 z 13. decembra 2018, ktorým zaviazal žalovaného k zaplateniu sumy 12 632,12 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 29. decembra 2010 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. V predmetnej právnej veci je teda východiskovou skutočnosťou, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť na ústavnom súde, namietajúc porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v čase, keď už vedel, resp. musel vedieť o termíne vyhlásenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Ak teda sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť deň pred vyhlásením rozhodnutia o odvolaní, musí ústavný súd skonštatovať, že sťažovateľ tak nekonal v záujme efektívnej ochrany svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorého obsahom je primárne a materiálne odstránenie stavu právnej neistoty, ktorá nastane právoplatnosťou rozhodnutia súdu (obdobne tak aj IV. ÚS 419/2020). Materiálna kompenzácia porušeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je len sekundárnym, nie primárnym dôsledkom jeho porušenia, ktorej priznanie je viazané navyše na vyslovenie jeho porušenia za súčasného skutkového zistenia o pretrvávajúcom stave právnej neistoty v dôsledku neskončeného sporu. Právny názor sťažovateľa prirovnávajúci jeho situáciu k účinkom uplatnenia majetkového práva niekoľko dní pred skončením premlčacej lehoty nie je v posudzovanom prípade aplikovateľný, keďže sťažovateľ sa mal a mohol brániť proti dlhotrvajúcemu právnemu sporu kedykoľvek počas jeho trvania v snahe docieľiť jeho ukončenie aj ústavnou sťažnosťou. Pokiaľ sťažovateľ s touto ochranou otáľal až do momentu vyhlásenia rozhodnutia odvolacieho súdu, nekonal tak v snahe svoje právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ochrániť, ale len využiť dĺžku konania na priznanie čo najvyššej materiálnej kompenzácie. To je podľa názoru ústavného súdu nemožné vzhľadom na účel tohto práva, ktorým je nastolenie právnej istoty.

12. V dôsledku uvedených skutočností ústavný súd konštatuje nemožnosť vyhovieť sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti smerujúcej k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým konaním krajského súdu, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

13. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júla 2021

Libor Duľa
predseda senátu